

Reformationen

Danmark som luthersk-protestantisk

Kirkens tilstand 1517

- Paven bestemte
- Skærsilden var bestemt for dem, der ikke indløste direkte billet til himmel eller helvede
- Her kunne kirken forkorte perioden i skærsilden mod betaling af store summer
- Afladshandel. Man kunne købe et afladsbrev på latin
- Helgendyrkelse – Ave Maria
- Tidligere reformatorer var røget på bålet

Reformatoren Martin Luther

- Forlod universitetet og gik i kloster og blev Munk, da Gud reddede ham fra et voldsomt tordenvejr.
- "Gud har ikke noget at bruge dine gode gerninger til, det har din fattige næste derimod."
- I 1517 offentliggjorde Luther 95 teser om afladshandel, hvor han rettede en kompromisløs kritik af centrale dele af katolicismens trossætninger.
- Luther mente, at staten og kirken skal være adskilt i den forstand, at samfundet skal bygge på love og skal have ret til at straffe sine borgere, mens kirken skal være nådens rige, hvor folk kan høre evangeliet og få forladelse for deres synder.
- Unuanceret syn på jøder og tyrkere.
- Protestantismens 600 mio. menneskers mest betydningsfulde stamfader.

Jean Calvin

- Selvom både Luther og Calvin var reformatorer, så var der en lang række ting, som de ikke var enige om. De har derfor også lagt navn til hver deres henholdsvis lutherske og calvinske kristendomsforståelse.
- I den reformerte kirke, som bygger på Calvins forståelse af kristendommen, bliver der lagt endnu mindre vægt på sakramenter og ritualer end i kirker, der bygger på Luthers tanker. Den reformerte kirke har vundet frem især i Frankrig, Schweiz, Nederlandene og England, Skotland, USA og Fredericia.
- Calvin mente, at Gud på forhånd havde bestemt, hvilke mennesker der skulle i paradys, og hvilke andre, der skulle pines til evig tid i helvede. Derfor kan man ikke selv gøre noget som helst for at blive frelst. Tanken om, at det er Gud, der bestemmer, hvor mennesket skal opholde sig i evigheden er kendt som prædestinationslæren.
- Calvin var ikke den første teolog, der argumenterede for en sådan forståelse af Bibelen. Både Augustin og Luther havde en lignende tankegang.

Max Weber

- Tyskeren Max Weber, som er en af de betydeligste af sociologiens grundlæggere, har beskæftiget sig med Calvins indflydelse på det moderne samfund.
- I bogen "Den protestantiske etik og kapitalismens ånd" forsøger Weber at vise, hvordan særligt Calvins tanker om selvdisciplin og ansvar har været med til at forme det moderne kapitalistiske samfund.
- Weber fremhævede, at protestantismen, herunder navnlig calvinismen, ved at betone værdier som individuel tro og ansvar, den metodiske og selvdisciplinerede livsførelse og opfattelsen af arbejdet som et kald var med til at skabe det åndelige grundlag for rationel kapitalistisk virksomhed

Immanuel Kant

- Kriteriet på det moralsk rigtige motiv anser han for at være, om det er i overensstemmelse med moralloven. Moralloven må være a priori (før erfaring), da den skal være universel og almengyldig.
- Erfaringen vil aldrig kunne give os almengyldighed, som også beskrevet i hans erkendelsesteori, og derfor vil vi ikke finde kriteriet på det moralsk rigtige motiv gennem det empiriske.
- Moralloven er altså en a priorisk lov, der stammer fra os selv og derved intet indhold har samtidig med, at den er almengyldig. Hvad, den kræver, er, at man altid handler ud fra det princip, at man gerne ville have, at ens handling blev en almen lov.
- Man handler ikke af *pligt*, selvom man handler af næstekærlighed, men blot i *overensstemmelse med pligten*.
- Som fornuftsvæsener handler vi ud fra den gode vilje.

Søren Kirkegård

- **Spidsborgeren.** Denne person har endnu ikke set sig selv og lever derfor i ligegyldig konformitet og vane.
- **Æstetiker.** På et tidspunkt tvinges spidsborgeren til at forholde sig til sit eget selv, men vil med det samme forsøge at flygte fra sin egen eksistens, fx ved forbrug og ødselhed.
- **Etikeren.** Dette stadie er det egentlig ærlige og ansvarlige punkt, hvor personen er *trådt i eksistens* og ikke fornægter sit eget selv. Det er en etape hen imod fuld personlig frihed. En etikker har en anden indstilling til livet end en æstetiker, idet han påtager sig mere ansvar og forsøger at gøre gode gerninger i stedet for at prale, som en æstetiker vil gøre. Etik betyder viden om det rigtige og det forkerte, og en etikker har modet til at vælge, hvad han føler er rigtigt. Friheden til at vælge under ansvar giver personen fodfæste i livet, men etikeren vil mangle mening i tilværelsen og vil blive grebet af en eksistentiel angst.
- **Det religiøse stadie.** Den lidenskabelige og åndeligt krævende tro er det ultimative stadie, hvor personen indser det paradoksale og absurde i kristendommen. Gud fødes som menneske (Jesus), for at dø på korset og opstå igen, så menneskeheden frelses fra dets synder. Set med et helheds perspektiv handler det om, at opnå en selverkendelse og selvindsigt som bevæger sig på et metafysisk og abstrakt plan, og skal accepteres af den du er, før man groft sagt finder "mening".

Den danske Grundlov

- § 4. *Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten.*
- Her fastslås det, at Danmark har en officiel kirke, nemlig Folkekirken. Før den første grundlov var kirken en statsinstitution, og grundloven bevarer en del af det statslige element, men understreger med udtrykket folkekirke samtidig, at der også er områder, som hører under kirkens selvstyre. Den tætte tilknytning til og styring fra staten, herunder at præster er embedsmænd, gør at nogle betragter folkekirken som en form for statskirke.
- Kritikere har fremført, at et moderne samfund helt bør adskille kirke og stat og indføre reel religionsfrihed, mens forsvarerne anfører, at der i Danmark hersker religionsfrihed, blot ikke religionslighed.

Det fungerer godt

- Jeg kan godt lide vores model.
- Danmark er et kristent land, og derfor er det naturligt, at kirken har forrang.
- Samtidig er det vigtigt, at der er plads til andre religioner.
- Kirken skal være inkluderende og rummelig.
- Sekulært demokrati i et kristent land.
- Skandinaviske velfærdsmodeller har ikke kirken som hovedbyggesten. Mere som en god medspiller.

Religion, vækst og demokrati

- Graden er sekularisme. Religion som privatsag.
- Giv Kejseren hvad Kejsers er. Giv Gud hvad Guds er.
- Videnskaben som motor til udvikling.
- Religion har ødelagt mange stater. Radikaliseret Islam
- En ting er religion. Noget andet er kultur.
- Det liberale demokrati er under pres.
- Frihed til Tro, Ytring, Forening og Forsamling.

Kristendom og Demokrati

- Værdier:
- De ti bud - Loven
- Tilgivelse
- Næstekærlighed
- Social retfærdighed
- Kristendommen har fortsat sin reformation de sidste 500 år i det lutherskprotestantiske Danmark.
- Gud, Konge og Arbejderklasse